Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Vår dato	Vår referanse	Vår saksbehandler
12.09.2025	2025/68314-2	Nina Hanssen Åse
Deres referanse	**Arkivkode**	**Direkte telefon**
	008	52 74 52 51

Høringsinstanser

Høring – forslag til endring i forskrift om bygging av skip

I. Generelt om forslaget

1. *Høringsfrist og kontaktinformasjon*

Sjøfartsdirektoratet sender med dette på høring forslag til endring i forskrift 1. juli 2014 nr. 1072 om bygging av skip (heretter omtalt som byggeforskriften).

Høringsfrist er satt til **12. desember 2025**, og eventuelle innspill sendes til post@sdir.no.

Høringen er tilgjengelig på Sjøfartsdirektoratets hjemmesider www.sdir.no.
Spørsmål om høringen kan rettes til seniorrådgiver Nina Hanssen Åse via e-post til nha@sdir.no

Forskriftsforslaget blir også sendt på EØS-høring, jf. lov 17. desember 2004 nr. 101 om europeisk meldeplikt for tekniske regler m.m. (EØS-høringsloven) § 4, jf. § 3.

2. *Kort om forslaget*

IMOs Maritime Safety Committee (MSC) har vedtatt endringer i SOLAS kapittel II-1 med virkning fra 1. januar 2026 gjennom resolusjonen MSC.532(107). Bestemmelsene i SOLAS kapittel II-1 om bygging – konstruksjon, oppdeling og stabilitet, maskineri og elektriske anlegg er i norsk rett gjennomført ved inkorporasjon i byggeforskriften § 3. Gjennomføringsbestemmelsen i § 3 foreslås derfor endret med henvisning i første ledd til MSC.532(107). SOLAS kapittel II-1 er konsolidert i 2024, og dette gjenspeiles nå også i § 3 første ledd.

Norge utarbeidet posisjoner i samarbeid med næringen og deltok i forhandlingen om dette regelverket i IMO. Næringen forutsettes godt kjent med endringene gjennom sine interesseorganisasjoner og informasjon fra Sjøfartsdirektoratet.

Endringene i SOLAS kapittel II-1 innebærer nye definisjoner i SOLAS regel II-1/2.30, 2.31, 2.32 og 2.33 og en ny regel II-1/3-13. Den nye regelen i SOLAS II-1/3-13 gjelder ikke bare ankerhåndteringsvinsjer, men også løfteinnretninger og løst utstyr som brukes sammen med løfteinnretningen og ankerhåndteringsvinsjene. Løfteinnretninger reguleres i dag av forskrift 17. januar 1978 nr. 4 om laste- og losseinnretninger på skip og forskrift 13. januar 1986 nr. 31 om kraner som brukes til lasting og lossing av skip i åpent farvann. Sjøfartsdirektoratet arbeider for tiden med å utforme nye krav til løfteinnretninger og løfteoperasjoner på skip, og forslag til ny forskrift vil bli sendt på høring så snart dette arbeidet er klart. Etter en sammenligning med dagens regelverk for kran er det vår vurdering at gjeldende regler foreløpig dekker SOLAS II-1/3-13 og «Guidelines for lifting appliances» (MSC.1/Circ.1663). Det vil derfor ikke være behov for å endre kranregelverket nå, bortsett fra å gjennomføre MSC.532(107) i byggeforskriften § 3. Denne høringen omhandler derfor bare endringene som gjelder ankerhåndteringsvinsjer og løst utstyr som brukes sammen med ankerhåndteringsvinsjen.

Den nye regelen i SOLAS II-1/3-13 gjør «Guidelines for anchor handling winches» (MSC.1/Circ.1662) bindende gjennom henvisningene i SOLAS regel II-1/3-13.2.2 og 3-13.2.5. Retningslinjene skal brukes for ankerhåndteringsvinsjer installert 1. januar 2026 eller senere. Hva som menes med «installert 1. januar 2026 eller senere», er definert i SOLAS regel II-1/2.33. For skip som er kjølstrukket 1. januar 2026 eller senere, gjelder alle installasjonsdatoer for utstyret om bord. For skip som er kjølstrukket før 1. januar 2026, gjelder den avtalte leveringsdatoen for ankerhåndteringsvinsjen. Hvis en slik avtale ikke finnes, gjelder den faktiske leveringsdatoen, forutsatt at denne er 1. januar 2026 eller senere.

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.

I tillegg til ovenfornevnte endringsforslag foreslår Sjøfartsdirektoratet endringer i byggeforskriften § 11, § 13 og ny § 13a. Alle endringsforslagene beskrives nærmere under II.

3. *Hjemmelsspørsmål, virkeområde og pliktsubjekt*

Endringsforskriften gis med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven), og endringene vil ha samme lovhjemmel som i gjeldende forskrift. Forskriften gjelder blant annet for lasteskip med lengde (L) 24 meter eller mer eller med bruttotonnasje 500 eller mer, jf. § 1 bokstav d, og § 3 retter seg mot lasteskip i utenriksfart med bruttotonnasje 500 eller mer og for passasjerskip i utenriksfart.

II. Nærmere om forslaget

1. Generelt

MSC.532(107)

SOLAS regel II-1/2.31 og 2.32 inneholder nye definisjoner av «ankerhåndteringsvinsj» og «løst utstyr». Ankerhåndteringsvinsj betyr «enhver vinsj som brukes til å sette ut, ta opp og flytte på ankere og fortøyninger ved undervannsoperasjoner». Løst utstyr er definert som «en skipsutstyrsenhet som kan festes til en løfteinnretning eller ankerhåndteringsvinsj, men som ikke utgjør en integrert del av innretningen eller lasten.»

SOLAS regel II-1/3-13 gjelder for ankerhåndteringsvinsjer og løst utstyr som brukes sammen med ankerhåndteringsvinsjen. Det følger av SOLAS regel II-1/3-13.2.2 at ankerhåndteringsvinsjer som installeres 1. januar 2026 eller senere skal være utformet, konstruert, installert og testet basert på «Guidelines for anchor handling winches» (MSC.1/Circ.1662). Det fremgår videre av SOLAS regel II-1/3-13.2.5 at ankerhåndteringsvinsjer installert før 1. januar 2016 skal testes og undersøkes grundig basert på «Guidelines for anchor handling winches» (MSC.1/Circ.1662) senest ved første fornyelsestilsyn 1. januar 2026 eller senere. Dette innebærer at ankerhåndteringsvinsjer som installeres 1. januar 2026 eller senere, som et minimum skal følge disse godkjente retningslinjene. Eksisterende ankerhåndteringsvinsjer som allerede er installert om bord, skal oppfylle nye test- og inspeksjonskrav senest ved første fornyelsestilsyn 1. januar 2026 eller senere.

Guidelines for anchor handling winches (MSC.1/Circ.1662)

Retningslinjene setter utfyllende krav til SOLAS regel II-1/3-13 for ankerhåndteringsvinsjer, tilhørende utstyr og løst utstyr som skal brukes i forbindelse med ankerhåndteringsvinsjer, jf. virkeområde i retningslinjene punkt 1. Ankerhåndteringsvinsjer og tilhørende utstyr skal i henhold til punkt 3.1.1 være utformet, konstruert og installert i samsvar med kravene fra et klasseselskap som er anerkjent av administrasjonen i henhold til bestemmelsene i SOLAS regel XI-1/1 eller standarder akseptert av administrasjonen som gir tilsvarende sikkerhetsnivå. I tillegg skal ankerhåndteringsutstyr som omfattes av SOLAS regel II-1/3-13.2.2, altså ankerhåndteringsvinsjer som er installert 1. januar 2026 eller senere, også være i samsvar med de ekstra retningslinjene som er angitt i nr. 3.1.2 til 3.1.8.

I forskrift 22. desember 2014 nr. 1893 om tilsyn og sertifikat for norske skip og flyttbare innretninger (heretter omtalt som sertifikatforskriften) er det i § 34 allerede gjeldende krav om kontroll og tilsyn for slepe- og ankerhåndteringsarrangement. Denne paragrafen må ses i sammenheng med retningslinjene, som også omtaler kontroll av ankerhåndteringsvinsjer. Sjøfartsdirektoratet ser på nåværende tidspunkt ikke behov for å endre ordlyden i sertifikatforskriften § 34, da bestemmelsen samsvarer med retningslinjene.

2. Kommentarer til endringsforslagene

Til § 3 om krav til bygging, stabilitet og utrustning av lasteskip og passasjerskip i utenriksfart
Som følge av endringene i SOLAS II-1/2 og II-1/3-13 foretas det en tilføyelse til resolusjon MSC.532(107) i § 3 første ledd. I tillegg oppdateres henvisningen til SOLAS konsolidert utgave til 2024.

Til § 11 om sikkerhetstiltak på støttefartøy
Paragraf 11 foreslås endres ved at andre ledd slettes, og kravet om «arrangement for kontrollert utløsning av torsjonskrefter i wire» flyttes til ny § 13a tredje ledd bokstav d. Paragrafen gjelder for «støttefartøy», som er definert i byggeforskriften § 2 andre ledd bokstav c.

Nåværende § 11 tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

Til § 13 Slepevinsj og tilhørende utstyr
Dagens § 13 gjelder for både slepeutstyr og ankerhåndteringsutstyr. Sjøfartsdirektoratet foreslår at regler for disse utstyrene deles opp i to forskjellige paragrafer og at det i § 13 blir regler om slepeutstyr, mens det i ny § 13a inntas krav om ankerhåndteringsutstyr.

Første ledd
Dagens § 13 første ledd videreføres, men med en presisering om at bestemmelsen kun gjelder dersom skipet har slikt utstyr om bord.

Andre ledd
Den samme vinsjen kan brukes både til sleping og til ankerhåndtering. I «Guidelines for anchor handling winches» (MSC.1/Circ.1662) gis det mulighet for å bruke klasseregelverk ved utforming, konstruksjon og installasjon av ankerhåndteringsvinsj, jf. punkt 3.1.1. På bakgrunn av dette foreslår Sjøfartsdirektoratetat at det også for slepevinsjer kan brukes regler fra et anerkjent klasseselskap slik at bestemmelsen bedre tilpasses retningslinjene for ankerhåndteringsvinsj. I bokstav b, c og d videreføres dagens § 13 andre ledd bokstav b, d og e.

Dagens § 13 andre ledd bokstav c gjelder for ankerhåndteringsutstyr og flyttes til § 13a.

Tredje ledd
Her videreføres dagens § 13 tredje ledd, men hvor kravet begrenses til tauepinner og styrepinner dersom dette finnes om bord.

Fjerde ledd
Utstyret som nevnes i fjerde ledd, er hentet fra dagens § 13 sjette ledd, men hvor det kun nevnes utstyr som gjelder ved slepeoperasjoner.

Dagens § 13 fjerde, femte og syvende ledd gjelder for ankerhåndteringsutstyr og tas derfor ikke med her, men i ny § 13a.

Til § 13a Ankerhåndteringsvinsj og tilhørende utstyr
Første ledd
Virkeområde for § 13 a følger av første ledd. Bokstav a omfatter lasteskip i utenriksfart med bruttotonnasje under 500 og lasteskip i innenriksfart, jf. byggeforskriften § 4 bokstav a og c.
Bokstav b omfatter lasteskip i utenriksfart med bruttotonnasje 500 eller mer som har ankerhåndteringsvinsjer som er installert om bord før 1. januar 2026. Dette er skip som omfattes av byggeforskriften § 3. Disse lasteskipene har allerede ankerhåndteringsvinsjer installert om bord i henhold til dagens § 13 og vil ved gjennomføringen av MSC.532(107) i byggeforskriften § 3 ikke være omfattet av kravene i SOLAS II-1/3-13.2.2 om utforming, konstruksjon og installasjon av ankerhåndteringsvinsjer før ny ankerhåndteringsvinsj installeres om bord 1. januar 2026 eller senere.

Andre ledd
Dagens § 13 andre ledd bokstav a til c videreføres, men teksten om frist for støttefartøy bygget før 1. november 1992 fjernes, da fristen for oppfyllelse er utløpt, og alle skal oppfylle kravet.

Tredje ledd
Bokstav a viderefører kravet i dagens § 13 syvende ledd om å ha fjernbetjent wire- eller kjettingstopper om bord, men kravet foreslås nå å gjelde alle skip som driver med ankerhåndtering, ikke bare støttefartøy. Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis på området har vært at også andre skip enn støttefartøy, slik som for eksempel skip som driver med ankerhåndtering i havbruk skal ha utstyret som nevnes i bokstav a.

I den opphevede forskriften fra 15. september 1992 nr. 695 om bygging av passasjer-, lasteskip og lektere § 48 femte ledd bokstav a var det krav om «tauepinner eller styrepinner for føring av ståltau og kjetting», og i § 48 åttende ledd var det et krav om å ha «hekkrull eller tilsvarende arrangement tilpasset det aktuelle fartøy». Det fremstår som at disse to tekstene ved en feil ble utelatt ved overgangen til dagens byggeforskrift og § 13. Dette rettes nå ved at tekstene tas inn i § 13a andre ledd bokstavene b og c, med en tilpasning og språklig endring i bokstav c. Endringen vil være i tråd med Sjøfartsdirektoratets praksis som har blitt opprettholdt etter den opphevede byggeforskriften.

Bokstav d viderefører byggeforskriftens § 11 andre ledd, men utstyrskravet er nå foreslått å gjelde alle skip som utfører ankerhåndtering, ikke bare støttefartøy. Fartøyet trenger ikke å være et støttefartøy for å kunne utføre ankerhåndtering, og de samme faremomentene vil være aktuelle ved ankerhåndteringsoperasjonen. Direktoratet mener derfor at det skal være samme utstyrskrav på skip når det utføres ankerhåndtering.

Fjerde til sjette ledd
Viderefører her byggeforskriften § 13 tredje til femte ledd for ankerhåndteringsutstyr.

Syvende ledd
I syvende ledd videreføres øvrige krav fra byggeforskriftens § 13 syvende ledd, men hvor det også her endres til at kravet gjelder for alle skip som utfører ankerhåndtering, ikke kun støttefartøy. Se her merknaden til tredje ledd bokstav a.

Åttende ledd
Her videreføres byggeforskriften § 13 første ledd for ankerhåndteringsutstyr, men med en presisering om at kravet gjelder for lukkede taupinner eller styrepinner.

Niende ledd
I «Guidelines for anchor handling winches» (MSC.1/Circ.1662) punkt 3.1.1 fremgår det at ankerhåndteringsvinsjer og tilhørende utstyr skal være utformet, konstruert og installert i samsvar med regler fra et anerkjent klasseselskap eller standard med tilsvarende sikkerhetsnivå. I byggeforskriften § 13 a andre ledd bokstav a vises det til at ankerhåndteringsvinsjen skal oppfylle kravene til dimensjonering og prøving i den internasjonale standarden ISO 7365, med mindre annet framgår av paragrafen. For at også regler fra et anerkjent klasseselskap skal kunne brukes, foreslår vi dette som alternativ til § 13 a andre ledd bokstav a, femte, sjette og åttende ledd.

Ikrafttredelse
Endringene vil tre i kraft 1. januar 2026.

III. Administrative og økonomiske konsekvenser

Konsekvenser for næringen og berørte instanser
Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at aktørene som til daglig forholder seg til SOLAS-konvensjonen, er kjent med de omtalte endringene i SOLAS kapittel II-1. Endringene er fremforhandlet i IMO, hvor de ulike partenes

interesser er ivaretatt. Basert på dette vil gjennomføring av SOLAS regel II-1/2 og 3-13 etter Sjøfartsdirektoratets vurdering føre til mindre økonomiske konsekvenser for næringen.

Kontroll og tilsyn med ankerhåndteringsvinsjer gjennomføres allerede i dag etter sertifikatforskriften § 34. Endringene faller derfor etter direktoratets vurdering inn i et allerede etablert kontroll- og tilsynsregime.

For endringen i § 13a tredje ledd bokstav a og syvende ledd, hvor kravene endres fra å gjelde for støttefartøy til å gjelde for alle skip, legger direktoratet til grunn at dette ikke vil medføre økte kostnader for næringen, og at dette er utstyr som er om bord i dag. Når det gjelder forslaget i § 13a tredje ledd bokstav d om at skip som brukes til ankerhåndtering skal være utstyrt med arrangement for kontrollert utløsning av torsjonskrefter i wire er ikke direktoratet kjent med at det i dag er skip som utfører ankerhåndtering som ikke allerede har et slikt arrangement om bord. Vi antar dermed at størsteparten av dagens skip som utfører ankerhåndtering vil samsvare med kravet, og at den foreslåtte endringen vil få begrensede eller ingen konsekvenser for næringen. De øvrige endringene i § 11, § 13 og ny § 13a er av redaksjonell art, i tillegg til enkelte tilpasninger av kravene. Sjøfartsdirektoratet forutsetter at disse endringene vil medføre begrensede eller ingen økte kostnader for næringen.

Konsekvenser for det offentlige
Utover kostnader ved å gjennomføre nødvendige endringer i forskriften, vil de foreslåtte endringene ikke medføre ytterlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Med hilsen

Alf Tore Sørheim
sjøfartsdirektør

Henrikke Roald
fung. avdelingsdirektør
Regelverk og internasjonalt arbeid

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer

C.c.
Nærings- og fiskeridepartementet

Vedlegg:
1) Forslag til forskrift om endring av forskrift om bygging av skip
2) MSC.532(107)
3) (nor) MSC.532(107)
4) Guidelines for anchor handling winches (MSC.1/Circ.1662)
5) Høringsliste